

ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ/ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ/ΣΥΝΘΗΚΕΣ/ΜΝΗΜΟΝΙΑ
ΚΥΠΡΟΥ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΧΩΡΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ
ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ/ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

A. ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ/ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΠΟΥ ΣΥΝΟΜΟΛΟΓΗΘΗΚΑΝ

A/A		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ
1.	<p>Συμφωνία μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Τσεχοσλοβακικής Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας περί Παροχής Νομικής Συνδρομής εις Πολιτικές και Ποινικές Υποθέσεις</p> <p>Agreement between the Republic of Cyprus and the Chechoslovak Socialist Republic on Legal Assistance in Civil and Criminal Matters</p> <p>Σε ισχύ με τη Τσεχική Δημοκρατία, λόγω κρατικής διαδοχής δυνάμει ανταλλαγής επιστολών</p> <p>Σε ισχύ με τη Σλοβακική Δημοκρατία, λόγω κρατικής διαδοχής δυνάμει ανταλλαγής επιστολών</p>	<p>23.4.1982</p> <p>Nicosia</p> <p>19.1.1999</p> <p>10.12.1999 και 10.1.2000</p>	<p>26.11.1982 Ε.Ε.1819 Κυρ.Ν.86/82</p> <p>Entered into force: 18.5.1983</p>
2.	<p>Σύμβασις δια την Παροχήν Νομικής Συνδρομής εις Πολιτικές και Ποινικές Υποθέσεις μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Ουγγαρίας</p> <p>Convention between the Republic of Cyprus and the Hungarian People's Republic on Legal Assistance in Civil and Criminal Matters</p> <p>Σε ισχύ με την Ουγγρική Δημοκρατία δυνάμει ανταλλαγής Ρηματικών Διακοινώσεων</p>	<p>30.11.1981</p> <p>Nicosia</p> <p>4.8.2004 και 2.11.2004</p>	<p>11.3.1983 Ε.Ε.1847 Κυρ.Ν.7/83</p> <p>Entered into force: 23/7/1983</p>

A/A		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ
3.	<p>Σύμβαση μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Βουλγαρίας για Παροχή Νομικής Συνδρομής σε Θέματα Αστικού και Ποινικού Δικαίου</p> <p>Convention between the Republic of Cyprus and the People's Republic of Bulgaria on Legal Assistance in Matters of Civil and Criminal Law</p>	<p>29.4.1983</p> <p>Nicosia</p>	<p>8.3.1984 Ε.Ε.1937 Κυρ.Ν.18/84</p> <p>Entered into force: 10.1.1985</p>
4.	<p>Σύμβαση Νομικής Συνεργασίας μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ελληνικής Δημοκρατίας σε Θέματα Αστικού, Οικογενειακού, Εμπορικού και Ποινικού Δικαίου</p> <p>Convention between the Republic of Cyprus and the Hellenic Republic on Legal Co-operation in Matters of Civil, Family, Commercial and Criminal Law</p>	<p>5.3.1984</p> <p>Nicosia</p>	<p>22.6.1984 Ε.Ε.1968 Κυρ.Ν.55/84</p> <p>Entered into force: 25.8.1985</p>
5.	<p>Συμφωνία μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Συριακής Αραβικής Δημοκρατίας για Παροχή Νομικής Συνδρομής σε Θέματα Αστικού και Ποινικού Δικαίου</p> <p>Agreement between the Republic of Cyprus and the Syrian Arab Republic on Legal Assistance in Civil and Criminal Matters</p>	<p>25.9.1985</p> <p>Damascus</p>	<p>31.10.1986 Ε.Ε.2185 Κυρ.Ν.160/86, ως έχει τροποποιηθεί με τον Κυρ.(Τροπ.) Ν.13(III)/97</p> <p>Entered into force: 29.8.1987</p>

A/A		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ
6.	<p>Συνθήκη μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ένωσης Σοβιετικών Σοσιαλιστικών Δημοκρατιών για Παροχή Νομικής Συνδρομής σε Θέματα Αστικού και Ποινικού Δικαίου</p> <p>Treaty between the Republic of Cyprus and the Union of Soviet Socialist Republics on Legal Assistance in Civil and Criminal Matters</p> <p>Σε ισχύ με τη Ρωσική Ομοσπονδία λόγω κρατικής διαδοχής, δυνάμει ανταλλαγής Ρηματικών Διακοινώσεων</p> <p>Σε ισχύ με τη Δημοκρατία της Λευκορωσίας, λόγω κρατικής διαδοχής, δυνάμει ανταλλαγής Ρηματικών Διακοινώσεων</p> <p>Σε ισχύ με τη Γεωργία, λόγω κρατικής διαδοχής, δυνάμει ανταλλαγής επιστολών</p>	<p>19.1.1984</p> <p>Moscow</p> <p>27.1.1992 και 7.4.1992</p> <p>1.11.1996 και 2.11.1996</p> <p>6.7.2000 και 7.7.2000</p>	<p>14.11.1986 Ε.Ε.2187 Κυρ.Ν.172/86</p> <p>Entered into force: 25.3.1987</p>
8.	<p>(α) Συμφωνία μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Αραβικής Δημοκρατίας της Αιγύπτου για την Παροχή Δικαστικής και Νομικής Συνδρομής σε θέματα Αστικού και Ποινικού Δικαίου</p> <p>Agreement between the Republic of Cyprus and the Arab Republic of Egypt on Judicial and Legal Assistance in Civil and Criminal Matters</p>	<p>8.7.1992</p> <p>Cairo</p>	<p>27.11.1992 Ε.Ε.2753 Κυρ.Ν.32(III)/92, ως έχει τροποποιηθεί με τον Κυρ.(Τροπ.) Ν.14(III)/96</p> <p>Entered into force: 27.1.1994</p>

A/A		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ
	<p>(β) Συμφωνία μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Αραβικής Δημοκρατίας της Αιγύπτου για την Έκδοση Φυγοδίκων</p> <p>Agreement between the Republic of Cyprus and the Arab Republic of Egypt on the Extradition of Offenders</p>	Cairo	<p>8.11.1996 Ε.Ε.3097 Κυρ.Ν.13(III)/96</p> <p>Entered into force: 26.11.1998</p>
9.	<p>(α) Συνθήκη μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Λαϊκής Δημοκρατίας της Κίνας για την Παροχή Δικαστικής Συνδρομής σε θέματα Αστικού, Εμπορικού και Ποινικού Δικαίου</p> <p>Treaty between the Republic of Cyprus and the People's Republic of China On Judicial Assistance in Civil, Commercial and Criminal Matters</p> <p>(β) Μνημόνιο Επισήμων Συνομιλιών των Υπουργών Δικαιοσύνης Κύπρου-Κίνας στο Πεκίνο αναφορικά με τη συνεργασία με βάση την ως άνω Συνθήκη</p> <p>Memorandum of Official Talks on the Ministers of Justice of Cyprus and China on the co-operation under the above treaty</p> <p>(γ) Συμφωνία για την Έκδοση Φυγοδίκων μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Λαοκρατικής Δημοκρατίας της Κίνας</p> <p>Treaty between the Republic of Cyprus and the People's Republic of China on</p>	<p>25.4.1995</p> <p>Nicosia</p> <p>25.10.2001</p> <p>Beijing</p> <p>29.6.2018</p> <p>Πεκίνο</p>	<p>21.7.1995 Ε.Ε.2990 Κυρ.Ν.19(III)/95</p> <p>Entered into force: 11.1.1996</p> <p>Entered into force: 25.10.2001</p> <p>24.7.2019 ΕΕ 4259 Κυρ. Ν.12(III)/2019)</p> <p>Entered into force: 26.12.2022</p>

A/A		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ
	Extradition		
10.	<p>(α) Συμφωνία μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Βασιλείου της Ιορδανίας για τη Μεταφορά Καταδίκων</p> <p>Agreement between the Republic of Cyprus and the Hashemite Kingdom of Jordan on the Transfer of Sentenced Persons</p> <p>(β) Συμφωνία μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και του Βασιλείου της Ιορδανίας για την Έκδοση Φυγοδίκων</p> <p>Agreement between the Republic of Cyprus and the Hashemite Kingdom of Jordan on Extradition of Fugitives</p>	<p>25.1.1995</p> <p>Nicosia</p> <p>17.12.2021</p> <p>Λευκωσία</p> <p>Nicosia</p>	<p>8.11.1996 Ε.Ε.3097 Κυρ.Ν.15(III)/96</p> <p>Entered into force: 7.3.2001</p> <p>22.7.2022 Ε.Ε.4283 Κυρ.Ν.8(III)/2022</p> <p>Δεν έχει τεθεί ακόμα σε ισχύ καθότι η διαδικασία κύρωσης από την Ιορδανία δεν έχει ολοκληρωθεί.</p> <p>Entry into force: pending</p>
11.	<p>Συμφωνία μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας του Λιβάνου για τη Μεταφορά Καταδίκων</p> <p>Agreement between the Republic of Cyprus and the Republic of Lebanon on the Transfer of Sentenced Persons</p>	<p>21.10.1994</p> <p>Nicosia</p>	<p>8.11.1996 Ε.Ε.3097 Κυρ.Ν.16(III)/96</p> <p>Entered into force: 18.4.1997</p>
12.	<p>(α) Συνθήκη Έκδοσης Φυγοδίκων μεταξύ της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής</p> <p>Extradition Treaty between the Government of the Republic of Cyprus and the Government of the United States of America</p>	<p>17.6.1996</p> <p>Washington</p>	<p>11.4.1997 Ε.Ε.3141 Κυρ.Ν.9(III)/97</p> <p>Entered into force: 14.9.1999</p>

A/A		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ
	<p>(β) Έγγραφο όπως προβλέπεται από το Άρθρο 3(2) της Συμφωνίας σχετικά με την Έκδοση μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, που υπεγράφη στις 25 Ιουνίου 2003 αναφορικά με την εφαρμογή της Συνθήκης μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής για Έκδοση Φυγοδίκων που υπεγράφη στις 17 Ιουνίου 1996</p> <p>Instrument as contemplated by Article 3(2) of the Agreement on Extradition between the United States of America and the European Union signed 25 June 2003, as to the application of the Extradition Treaty between the Government of the United States of America and the Government of the Republic of Cyprus signed 17 June 1996</p>	20.1.2006	20.6.2008 Ε.Ε.4103 Κυρ.Ν.8(III)/2008
	<p>(γ) Συνθήκη μεταξύ της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής για Αμοιβαία Νομική Συνδρομή σε Ποινικά Θέματα</p> <p>Treaty Between the Government of the Republic of Cyprus and the Government of the United States of America on Mutual Assistance in Criminal Matters</p>	20.12.1999	28.6.2002 Ε.Ε.3615 Κυρ.Ν.20(III)/2002
	<p>(δ) Έγγραφο όπως προβλέπεται στο Άρθρο 3(2) της Συμφωνίας σχετικά με την Αμοιβαία Δικαστική Συνδρομή μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής, η οποία</p>	20.1.2006	20.6.2008 Ε.Ε.4103 Κυρ.Ν.7(III)/2008

A/A		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ
	<p>υπεγράφη στις 25 Ιουνίου 2003, αναφορικά με την εφαρμογή της</p> <p>Συνθήκης μεταξύ της Κυβέρνησης των Ηνωμένων Πολιτειών και της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας για Αμοιβαία Νομική Συνδρομή σε Ποινικά Θέματα που υπεγράφη στις 20 Δεκεμβρίου 1999</p> <p>Instrument as contemplated by Article 3(2) of the Agreement on Mutual Legal Assistance between the United States of America and the European Union signed 25 June 2003, as to the application of the Treaty between the Government of the United States of America and the Government of the Republic of Cyprus on Mutual Legal Assistance in Criminal Matters signed 20 December 1999</p>	Nicosia	Entered into force: 1.2.2010
13.	<p>Συμφωνία μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας της Πολωνίας για Νομική Συνεργασία σε Αστικά και Ποινικά Θέματα</p> <p>Agreement between the Republic of Cyprus and the Republic of Poland on Legal Cooperation in Civil and Criminal Matters</p>	14.11.1996 Nicosia	11.4.1997 Ε.Ε.3141 Κυρ.Ν.10(III)/97 Entered into force: 18.12.1998
14.	<p>(α) Συνθήκη μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ρωσικής Ομοσπονδίας για τη Μεταφορά Προσώπων Καταδικασθέντων σε Φυλάκιση</p> <p>Treaty between the Republic of</p>	8.11.1996 Nicosia	11.4.1997 Ε.Ε.3141 Κυρ.Ν.11(III)/97 Entered into force:

A/A		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ
	<p>Cyprus and the Russian Federation on the Transfer of</p> <p>Persons Sentenced to Imprisonment</p> <p>(β) Μνημόνιο Συνεργασίας μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης της Ρωσικής Ομοσπονδίας και του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως της Κυπριακής Δημοκρατίας</p> <p>Memorandum of Cooperation Between the Ministry of Justice of the Russian Federation and the Ministry of Justice and Public Order of the Republic of Cyprus</p>	<p>19.11.2008</p> <p>Moscow</p>	<p>8.5.1999</p> <p>Entered into force: 19.11.2008</p>
15.	<p>(α) Συμφωνία μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Μεγάλης Λαϊκής Σοσιαλιστικής Λιβυκής Αραβικής Τζιαμαχιρίας για την Έκδοση Φυγοδίκων</p> <p>Agreement on the Extradition of Offenders between the Republic of Cyprus and the Great Socialist People's Libyan Arab Jamahiriya</p> <p>(β) Συμφωνία μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Μεγάλης Λαϊκής Σοσιαλιστικής Λιβυκής Αραβικής Τζιαμαχιρίας για τη Μεταφορά Καταδίκων</p> <p>Agreement between the Republic of Cyprus and the Great Socialist People's Libyan Arab Jamahiriya on the Transfer of Sentenced Persons</p> <p>(γ) Συμφωνία μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Μεγάλης Λαϊκής Σοσιαλιστικής Λιβυκής Αραβικής Τζιαμαχιρίας για τη</p>	<p>15.5.2001</p> <p>Nicosia</p> <p>15.5.2001</p> <p>Nicosia</p> <p>22.9.2004</p>	<p>9.8.2002 Ε.Ε.3629 Κυρ.Ν.25(III)/2002</p> <p>Entered into force: 17.7.2003</p> <p>9.8.2002 Ε.Ε.3629 Κυρ.Ν.26(III)/2002</p> <p>Entered into force: 17.7.2003</p> <p>11.11.2005 Ε.Ε.4049 Κυρ.Ν.32(III)/2005</p>

A/A		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ
	<p>Νομική Συνεργασία σε Αστικά, Εμπορικά και Ποινικά Θέματα</p> <p>Agreement between the Republic of Cyprus and the Great Socialist People's Libyan Arab Jamahiriya on Legal Assistance in Civil, Commercial and Criminal Matters</p>	Nicosia	Entered into force: 1.1.2006
16.	<p>Συμφωνία μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ουκρανίας για Νομική Συνεργασία σε Αστικά Θέματα</p> <p>Agreement between the Republic of Cyprus and Ukraine on Legal Assistance in Civil Matters</p>	6.9.2004 Kiev	<p>22.4.2005 Ε.Ε.3985 Κυρ.Ν.8(III)/2005</p> <p>Entered into force: 18.3.2006</p>
17.	<p>Ο περί της Συμφωνίας Συνεργασίας στο Νομικό Τομέα μεταξύ της Κυβέρνησης της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης του Κράτους του Κατάρ</p> <p>Agreement for Cooperation in the Legal Field between the Government of the Republic of Cyprus and the Government of State of Qatar</p>	27.1.2014 Doha	<p>20.11.2019 Ε.Ε.4262 Κυρ.Ν.16(III)/2019</p> <p>Entry into force: 20.11.2019 Ε.Ε.4262 Κυρ.Ν.16(III)/2019</p>
18.	<p>(α) Συμφωνία για την Έκδοση Φυγοδίκων μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν</p> <p>Extradition Agreement between the Republic of Cyprus and the Islamic Republic of Iran</p>	21.11.2014 Nicosia	<p>8.2.2019 Ε.Ε. 4253 Κυρ. Ν. 1(III)/2019</p> <p>Entry into force: 8.2.2019 Ε.Ε. 4253 Κυρ. Ν. 1(III)/2019</p>

A/A		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ
	<p>(β) Συμφωνία για τη Μεταφορά Καταδίκων μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν</p> <p>Agreement on the Transfer of Persons sentenced to Imprisonment between the Republic of Cyprus and the Islamic Republic of Iran</p>	<p>21.11.2014</p> <p>Nicosia</p>	<p>15.12.2017 Ε.Ε. 4241 Κυρ. Ν. 20(III)/2017</p> <p>Entry into force: 28.3.2018</p>
	<p>(α) Συμφωνία για την Έκδοση Φυγοδίκων μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας του Καζακστάν</p> <p>Extradition Agreement between the Republic of Cyprus and Republic of Kazakhstan</p>	<p>20.10.2022</p> <p>Nicosia</p>	<p>21.4.2023 Ε.Ε. 4290 Κυρ. Ν. 5(III)/2023</p> <p>Entry into force: 21.4.2023 Ε.Ε. 4290 Κυρ. Ν. 5(III)/2023</p>
	<p>(β) Σύμβαση μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας του Καζακστάν για Νομική Συνδρομή σε Ποινικά Θέματα</p> <p>Treaty between the Republic of Cyprus and the Republic of Kazakhstan on legal assistance in criminal matters</p>	<p>20.10.2022</p> <p>Nicosia</p>	<p>21.4.2023 Ε.Ε. 4290 Κυρ. Ν. 5(III)/2023</p> <p>Entry into force: 21.4.2023 Ε.Ε. 4290 Κυρ. Ν. 5(III)/2023</p>
	<p>(γ) Συμφωνία για την Μεταφορά Καταδίκων μεταξύ της Κυπριακής Δημοκρατίας και της Δημοκρατίας του Καζακστάν</p> <p>Agreement between the Republic of Cyprus and Republic of Kazakhstan on the</p>	<p>25.3.2024</p> <p>Astana</p>	<p>Δεν έχει τεθεί ακόμα σε ισχύ</p> <p>Not yet in force</p>

Α/Α		ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΚΑΙ ΤΟΠΟΣ ΥΠΟΓΡΑΦΗΣ	ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ ΣΤΗΝ Ε.Ε. ΚΑΙ ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ
	Transfer of Sentenced Persons		

tbl anatheorimeno – 28.12.22 – ΠΟΙΝΙΚΑ – Συμφωνίες - ΓΔΧ